

ה"ת 21158/08/20 - אמיר אלג'רושי נגד מדינת ישראל

בית משפט השלום בראשון לציון

ה"ת 21158-08-20 אלג'רושי נ' מדינת ישראל

בפני כבוד השופטת רבקה גלט
המבקש אמיר אלג'רושי
ע"י ב"כ עוה"ד ענבר וחצרוני
נגד
המשיבה מדינת ישראל
ע"י ב"כ עו"ד צאלים

החלטה

לפניי בקשה דחופה לשחרור רכוש תפוס, לפי סעיף 34 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש)[נוסח חדש] תשכ"ט 1969 (להלן: הפקודה).

הבקשה והתגובה

נושא הבקשה הוא רכב למבורגיני מ"ר 914-690-01, אשר נתפס על ידי המשיבה ביום 3.8.20.

נטען בבקשה כי המבקש הוא בעליו החוקי של הרכב, לאחר שרכש אותו מידי אחר, על פי זיכרון דברים. המבקש שילם תמורת הרכב, אך הבעלות טרם הועברה על שמו, בשל מגבלת יבוא אישי, שתפוג בחודש נוב'. הרכב נסע לתומו עת עוכב על ידי המשטרה, אך הנהג לא נחקר תחת אזהרה בגין עבירה כלשהי, אלא שוחרר לדרכו. ואולם הרכב נותר תפוס, מבלי שנמסר למבקש שום דו"ח תפיסה, או הסבר באיזו עילה נתפס. בהמשך, זומן המבקש לחקירה באזהרה בגין עבירות מס והלבנת הון, ובין היתר נשאל אודות מקורות מימון הרכב, אך מסר תשובות מלאות. בנסיבות הללו, סבור המבקש כי לא נתקיימה אף אחת מעילות התפיסה על פי סעיף 32 לפקודה, שכן לא נטען כי בוצעה עבירה ברכב או בקשר לרכב. בסיום הבקשה נטען כי אין זה מתקבל על הדעת שעצם ההחזקה ברכב יוקרה תהווה עילה לתפיסתו, ללא צו, ומבלי שהמשיבה עומדת בדרישות סעיף 32.

מטעם המשיבה הוגשה תגובה בה נכתב כי הרכב נתפס אגב ביצוע עבירת תנועה, של נהיגה ללא לוחית רישוי, אך כבר באותה עת עלה חשד כי הרכב שייך למבקש בעודו רשום על שם אחר. על פי תיק חקירה שבידי המשיבה, נטען כי קיים חשד לכך שהרכב הושג בעבירה ולאור זאת נתפס, בהתאם לסעיף 32 לפקודה, וחוק הלבנת הון. עוד נכתב כי המשיבה אינה מתנגדת לשחרור הרכב כבר עתה, בתנאים המקובלים בפסיקה, היינו: הפקדת סכום השווה לשליש השווי ואיסור

דיספוזיציה, על מנת למנוע סיכול סיכויי החילוט בעתיד.

ביום 17.8.20 התקיים דיון במעמד הצדדים, בו הודיעו ב"כ המבקש כי אינם מקבלים את הצעת המשיבה להשבת הרכב בתנאים והערובות המקובלים על פי ההלכה הפסוקה, שכן עמדתם היא שהתפיסה נגועה באי חוקיות מלכתחילה.

לאחר הודעה זו, הוגש תיק החקירה לעיוני, ונציגי המשיבה השיבו לשאלות מטעם המבקש. בהמשך סיכמו ב"כ הצדדים טענותיהם.

חזית המחלוקת

כאמור, המשיבה מסכימה להשבת הרכב לידי המבקש, אלא ששוררת מחלוקת בין הצדדים בשאלה האם הדבר ייעשה בכפוף לתנאים, או שמא יש להורות על השבתו ללא כל תנאים.

כבר עתה יש להבהיר, כי אין מחלוקת בשאלת בעלותו של המבקש ברכב, זאת לאחר שהוגשה לתיק בית המשפט תגובת הבעלים הרשום, בה הבהיר כי מכר את הרכב למבקש, ואילו רישום העברת הבעלות טרם בוצע בשל מגבלות מסוימות החלות על רכב בייבוא אישי. עם זאת, המשיבה טוענת כי רכישת הרכב, והפעולות שאפפו אותה, מקימות חשד לעבירות הלבנת הון.

מטעם המשיבה נטען כי תפיסת הרכב נעשתה מכוח סעיף 32 לפקודה, לנוכח החשדות לעבירות ההלבנה. כמו כן, הבהירה כי אין המדובר כאן בתפיסת רכוש בשווי, מכוח חוק הלבנת הון (להלן: החוק).

מנגד, ב"כ המבקש טענה בסיכומיה כי לא מתקיים חשד סביר נגד המבקש, הבעלות ברכב לא הוסתרה כלל, ולא הוכחו עבירות מס. בעיקר, מיקדה טענתה בכך שלא הוצג חשד סביר לכך שבוצעה עבירה באמצעות הרכב, מה שמהווה תנאי בלעדיו אין, לצורך תפיסת רכוש מכוח הפקודה. לדעת המבקש, לכל הפחות היה על המשיבה לפעול נגדו בהתאם לפרוצדורה הנוהגת על פי החוק, ולהגיש בקשה לצו לתפיסת רכוש בשווי. משלא פעלה כך, אין לה כל זכות להחזיק ברכב.

אך ברור, כי ככל שתתקבל טענת המבקש לאי חוקיות התפיסה, יהיה מקום להורות על השבת הרכב ללא כל תנאי. מאידך, ככל שיתברר כי המשיבה פעלה בגדרי סמכותה, יהיה מקום לבחון מהם התנאים ההולמים לשחרור הרכב.

לפיכך, בראשונה תבורר שאלת חוקיות התפיסה.

תפיסת הרכב מכוח הפקודה בגין חשד להלבנת הון

במהלך הדיון, עלתה השאלה מדוע בוצעה תפיסת הרכב מכוח הפקודה, ומהו היחס בין הוראות הפקודה לבין סעיף 21 לחוק, המאפשר תפיסת רכוש בשווי. כאמור, סוגיה זו עלתה נוכח טענת המבקש, לפיה לא היתה המשיבה רשאית לתפוס את הרכב מכוח הפקודה, אלא היה עליה לפעול על פי כללי הפרוצדורה הקבועים בחוק, ובפקודת הסמים המסוכנים, אליו מפנה סעיף 23 לחוק.

כידוע, סדרי הדין והמגבלות המוטלות על המשיבה במסגרת ההליך מכוח החוק ופקודת הסמים, הם שונים בתכלית מאלה החלים עליה במסגרת הפקודה. לפיכך ישנה משמעות רבה לסוגיה שבמחלוקת.

אלא שעיון בפסיקת בית המשפט העליון מלמד כי לפנינו סוגיה שהיא בגדר "קרקע חרושה", אשר הוכרעה זה מכבר. עולה כי הדרך בה פעלה המשיבה, היא הדרך הנכונה, כפי שיובהר מיד.

בע"פ 1359/17 **ברוך נ' מד"י** (15.3.17) קבע בית המשפט העליון כי חוק איסור הלבנת הון מתווה למעשה שני מסלולים אפשריים לשמירת רכוש לשם חילוטו העתידי, אף טרם הגשת כתב אישום. המסלול הראשון נקבע בסעיף 23, והוא מסלול המפורט בפקודת הסמים המסוכנים, ואילו המסלול השני הוא מסלול הפקודה, המעוגן בסעיף 26(א) לחוק. נקבע כי בניגוד לדעות שעלו בעבר בפסיקה, בהתייחס לתחולה המקבילה של שני המסלולים, באה הלכת **אברם** (דנ"פ 3384/09 **אברם נ' מד"י** (26.7.09)), וסתמה את הגולל על המחלוקת, כך שברור כי שני המסלולים "שוכנים זה לצד זה", ואינם מוציאים זה את זה.

מעבר לכך, נקבע בעניין **ברוך**, כי נוכח לשון סעיף 26(א) לחוק, תכליות החוק ושיקולי מדיניות, אין להגביל תפיסת רכוש במסלול הפקודה אך לעילות התפיסה הקבועות בסעיף 32 לפקודה, במובחן מתפיסת רכוש בשווי:

המחוקק קבע מפורשות שיש להתאים את סמכויות התפיסה בפסד"פ למאטריה בחוק איסור הלבנת הון, כמפורט בסעיף. מכך ניתן להסיק, אפוא, כי הגם שבסעיף 32 לפסד"פ נזכרות עילות תפיסה מסוימות, הרי שמשעה שנעשה בו שימוש תחת המסלול הקבוע בחוק איסור הלבנת הון - ניתן לשנותן ולהתאימן. דהיינו, אכן, עילות התפיסה המופיעות בסעיף 32 לפסד"פ הן חמש: "...באותו חפץ נעברה, או עומדים לעבור, עבירה, או שהוא עשוי לשמש ראיה בהליך משפטי בשל עבירה, או שניתן כשכר בעד ביצוע עבירה או כאמצעי לביצועה". עילת תפיסה שישית בדמות תפיסת רכוש בשווי אינה מוזכרת. ואולם, כאמור, חוק איסור הלבנת הון מאפשר חילוט רכוש בשווי. לכן, אם בהתאמה ושינויים מחויבים עסקינן, בין החוק לבין הפסד"פ, אזי שיש לאפשר תפיסה בשווי אף בהגיענו למסלול הפסד"פ.

בית המשפט העליון פירט את השיקולים השונים שהביאוהו למסקנה האמורה, ואף התייחס לשוני בין המסלול שראוי לפעול בו בשלב החקירה, ובין זה הראוי בשלב שלאחר הגשת כתב האישום. מפאת חשיבות הדברים, יובאו במלואם:

הקושי בהסתמכות על הפסד"פ הוא, כאמור, שעילת תפיסת רכוש בשווי אינה נמנית בין

עילות התפיסה בסעיף 32 לפסד"פ. כמענה לכך, הובא לעיל ניתוח הקשר בין הפסד"פ לבין חוק איסור הלבנת הון, שניתן לסכמו במילות סעיף 26(א) לחוק: "יחולו, בשינויים המחויבים". לעומת זאת, הקושי בהסתמכות על פקודת הסמים, הוא סוגית מועד התחולה. כאמור, סעיף 36(ב) לפקודת הסמים מאפשר צו חילוט ל-90 ימים בלבד עד להגשת כתב אישום, מבלי שמופיע בפקודה מנגנון להארכה. מצב זה יוצר קושי יישומי ומהותי מובהק. ככלל, חקירת הלבנת הון מסתעפת ומורכבת. כך נגזר מאופי העבירה. מכאן, טענת המדינה לפיה תקופה של 90 יום קצרה מדי לצורך הגשת כתב אישום - יש בה ממש. אכן, דומה כי הכפפת המדינה לפעול אך במגבלת זמנים זו, תחת מסלול פקודת הסמים, עשויה להציבה דה-פקטו בפני שוקת שבורה במאבקה בהלבנת ההון. בהינתן האמור, נראה כי הלכה למעשה, אין עניין לנו במקרה בו על המדינה לבחור במסלול שפגיעתו פחותה מבין שני מסלולים הפתוחים בפניה. למעשה, ניתן לומר כי בעוד המסלול האחד פתוח וישים, המסלול האחר עקר, אינו ישים ועלול להביא להותרת בלעו של גזלן בפיו. על פני הדברים, ובהינתן האינטרס הציבורי במלחמה נגד התופעה של הלבנת ההון, אין לדרוש מהתביעה הכללית לבחור בין שחרור רכוש שנתפס, לבין הגשת כתב אישום בטרם עת. על אף כל האמור, כמובן, הנימוק היישומי אינו יכול לגבור על הוראות הדין. אין לדרוש יש מאין או ליתר דיוק - כן מלא. ברם, בענייננו, כאמור, פרשנות החוק תומכת במסקנה כי הדין מאפשר תפיסת רכוש בשווי מכוח הפסד"פ.

ועדיין, נותר קושי, או לפחות אי נוחות, שהרי לשם מה חוק איסור הלבנת הון מפנה בסעיף 23 לסעיפים 36 עד 36 לפקודת הסמים. מענה לכך הציעה המדינה ברע"פ 2195/15 אהוד יפרח נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (7.9.2015), שבגדרו נדחתה על-ידי בית משפט זה (השופטים ס' ג'ובראן, א' שהם ואנכי) בקשה למתן רשות ערר על החלטת בית המשפט המחוזי. בדיון שנערך באותו תיק, בעקבות שאלה שהוצגה לבא כוח המדינה, התברר מטיעוני המדינה כי היא הנהיגה נוהל לפיו לאחר הגשת כתב אישום המדינה מיוזמתה מגישה בקשה על פי פקודת הסמים, ואילו לפני הגשת כתב האישום, פועלת היא בהתאם לפסד"פ. המדינה שבה והבהירה נוהל זה גם בדיון בפניי בענייננו.

צא ולמד מנוהל זה, שהמדינה עושה שימוש בשני המטרות המשפטיות - פסד"פ טרם הגשת כתב אישום, גם כדי להתמודד עם מגבלת 90 הימים; ופקודת הסמים לאחר הגשת כתב האישום, כדי שהדיון יהא במתכונת אחרת, ראויה יותר. כך למשל, הבקשה על פי פקודת הסמים לאחר הגשת כתב אישום נידונה בפני בית המשפט שלפניו מתנהל המשפט, על פי בקשה חתומה בידי פרקליט מחוז. הצעידה בשני המסלולים בהתאם לשלב המשפט, חשופה לטענה כי מדובר במעין סתירה או פסיחה על שתי הסעיפים, תוך אי-מתן משקל ראוי להוראות פקודת הסמים בהקשר לעניין - אך נחה דעתי כי בסופו של דבר, הסדר זה שואף לעשות הרמוניה וצדק דיוני בצורה מיטבית. לא אסתיר כי אף התנהלות זו של המדינה מהווה נימוק לקבלת עמדתה.

...

סיכומי של דבר, נחה דעתי כי יש לאפשר תפיסת רכוש בשווי מכוח הפסד"פ, בנסיבות המתוארות. זאת לנוכח לשונו הברורה של סעיף 26(א) לחוק איסור הלבנת הון; הנתב בו צעדה הפסיקה; והגשמת תכליותיו של חוק איסור הלבנת הון בכללותו. שיקול נוסף הוא האיזונים המגולמים בנוהל שהנהיגה המדינה כמו גם במסלול הפסד"פ לגופו. כל נימוק מאלה עומד לגופו - ונחה דעתי כי כוחם המצטבר של הנימוקים משלים את התמונה האמורה.

על ההלכה שנקבעה ולפיה ניתן לאפשר תפיסת רכוש בשווי בגין חשד לעבירות הלבנת הון, גם במסלול הפקודה, חזר

בית המשפט העליון בע"פ 3390/19 אביטן נ' מד"י (21.11.19), שם הובהר המתווה שעל פיו תפעל המדינה:

אתווה אפוא בתמצית את קו הגבול בין מסלול הפסד"פ ומסלול פקודת הסמים בעת בקשה לתפיסה של רכוש בשווי:

(-) בשלב החקירה רשאיות רשויות התביעה לעשות שימוש הן במסלול הפסד"פ והן במסלול פקודת הסמים לצורך תפיסה בשווי (כמו גם לצרכים אחרים על פי דין). פשיטא כי הבחירה בין המסלולים אינה שרירותית ויש לעשות שימוש במסלול שפוגע בצורה פחותה ככל הניתן בזכות הקניין של החשוד ההופך לימים לנאשם.

(-) קו פרשת המים בין שני המסלולים הוא מועד הגשת כתב האישום. במועד זה פוקעת הסמכות לתפיסה זמנית מכוח הפסד"פ כאשר מדובר בתפיסה בשווי, ועל התביעה להגיש, בד בבד עם הגשת כתב האישום, בקשה לפי סעיף 36(א) או סעיף 36(ג) לפקודת הסמים, ככל שאין אפשרות לקיים דיון מיידי בבקשה.

המסקנה העולה בבירור מן הדברים הללו, היא שאין מקום לטענות המבקש לפיהן המשיבה נעדרת סמכות לתפיסת הרכב, וזאת גם בהעדר חשד סביר להתקיימותו של אחד מחמשת התנאים המנויים בסעיף 32 לפקודה. בניגוד לכך, הדין הוא שדי היה למשיבה בקיומו של חשד סביר לעבירות הלבנת הון, גם ללא זיקה ישירה לרכב, על מנת לגבש את ה"עילה השישית" לתפיסה מכוח הפקודה.

ודוק, המשיבה הבהירה כי בפועל, הרכב נתפס באופן אקראי בעקבות עבירת תנועה, אך העילה להמשך תפיסתו נעוצה בחקירה בגין עבירות המס והלבנת הון. נוכח סמכותה לתפיסת רכוש בשווי, מכוח הפקודה כאמור, אין מנוס מלדחות את הטענה להעדר סמכות.

כעת, יש להמשיך ולבחון האם אמנם קם חשד סביר לביצוע עבירת הלבנת הון מצד המבקש, באופן המגבש את ה"עילה השישית" מכוח הפקודה.

חשד סביר

עיינתי בחומרי חקירה רבים שהוגשו לעיוני, וכן בנספחים הסודיים במ/2-1.

מן החומר עולה כי קם חשד סביר ברמה ראשונית, הקושר את המבקש לעבירות מע"מ (מב/5-3). בנוסף, עולה חשד ראשוני לעבירות הלבנת הון (מב/6-7).

לצד האמור, יש לציין כי מרבית חומרי החקירה שהוצגו, מתייחסים לשרשרת החלפת כלי רכב, אשר המבקש נטל בה חלק פעיל, ובין היתר רכש כך את הרכב נושא בקשה זו. החקירה הכוללת לגבי עבירות המס והלבנת ההון מצויה בשלב מוקדם יחסית, ואף טרם הוטחו במבקש כל פרטי החשדות.

בנוגע לעסקאות בכלי הרכב, לאחר עיון מעמיק בחומרי החקירה, אני מוצאת כי לצד ההתנהלות המתוארת, שאינה שגרתית, קשה למצוא ולמקד חשד מבוסס לעבירות, גם אם הגרסאות השונות העולות מן החומר, לא תמיד מתיישבות במדויק זו עם זו. בהחלט ייתכן שהתקדמות החקירה תיתן פשר לפרטים שונים שעלו, בין אם באישוש החשדות, ובין אם בהפרכתם, אך בשלב זה, עדיין החקירה בחיתוליה.

בשים לב להתרשמותי מן הראיות והחשדות, ולאור הסכמתה של המשיבה להחזרת הרכב בתנאים, יש לגשת כעת לקביעתם של התנאים.

מידתיות

בעניין **ברוך** (הנ"ל), אמר בית המשפט העליון:

... אין בתכלית החשובה של שמירת רכוש במסגרת חקירה בחשד לעבירה לפי חוק איסור הלבנת הון, כדי להשכיח מספר כללים שנועדו לאזן בין התכלית לבין הפגיעה בזכות הנחשד ממנו נתפס הרכוש. עת עניין לנו בתפיסת רכוש טרם הוגש כתב אישום, במטרה להבטיח אפשרות לחילוט עתידי - יש לנהוג משנה זהירות ביחס לפגיעה בקניינו של החשוד, שעומדת לו חזקת החפות ואף טרם הואשם בביצוע עבירה. משכך אף נקבע בעבר כי "...אם ניתן לנקוט אמצעים "חלופיים" שדי בהם כדי להבטיח את אפשרות החילוט או השגת תכליתו בעתיד, תוך פגיעה פחותה בקניינו של בעל הרכוש, יש להעדיף על פני סעד זמני של תפיסת הרכוש והחזקתו עד תום ההליך המשפטי" (ראו בש"פ 6817/07 מדינת ישראל נ' סיטבון, [פורסם בנבו] פסקה 36 (31.10.2007)).

יובהר, כי הגם שדרישותיו של המסלול הקבוע בפסד"פ מקילות באופן יחסי, אף הוא אינו חף ממגבלות, ואף בתוכו קבועים איזונים ובלמים לפעילותה של המדינה...

ביטוי נוסף של המידתיות מצוי בעיצובו של החילוט הזמני בכל מקרה קונקרטי לגופו ולנסיבותיו, תוך בחינה מדוקדקת של התפוסים ושל החשדות.

לאורם של כללים אלה, אתייחס לנסיבות המקרה דנן.

יש לקחת בחשבון את כוונת המשיבה להבטיח את הרכב לצורך חילוטו העתידי.

לצד זה, יש לשים לב להיקפי העבירות על פי החשדות, ולעובדה שהחקירה מצויה אך בראשיתה.

המדובר בחשדות אשר באופן ראשוני היה ידוע למשיבה אודותיהם כבר מזה תקופה, ואף חלק מפעולות החקירה בוצעו זה מכבר, אך לא נראה כי קיימות ראיות בשלות לקראת גיבוש אישום. במצב זה, הותרת הרכב בידי המשטרה לפרק זמן משמעותי שבו תתבצע החקירה, עלול לפגוע בערכו של הרכב, שהוא רכב יוקרה.

כאמור, החשדות הקונקרטיים המתייחסים להלבנת הון באמצעות הרכב, אינם בעלי עוצמה גבוהה בשלב זה. מצד שני, המדובר בחשדות שנחקרו רק בעת האחרונה, ונדרש לאפשר למשיבה פרק זמן סביר לצורך מיצוי החקירה.

עוד יש לקחת בחשבון את העובדה שאין המדובר ברכבו האישי של המבקש, הנדרש לו לצרכי התנהלות יומיומית או לצורך פרנסתו.

על פי הצהרת המבקש שווי הרכב לכל הפחות 1,200,000 ₪, והמשיבה לא חלקה על כך.

לאחר ששקלתי את כל האמור לעיל, ייקבעו להלן התנאים לשחרור הרכב, שיהא בהם כדי לאזן בין החשש להברחת הרכב מחד, ובין זכותו הקניינית של המבקש מאידך, והכל בשים לב לעוצמת החשדות (בש"פ 5769/12 מזרחי נ' מד"י (20.8.12); בש"פ 5951/11 ורוחובסקי נ' מד"י (25.8.11); בש"פ 3616/11 זגורי נ' משטרת ישראל (24.5.11); עניין ברוך הנ"ל; עניין אביטן הנ"ל).

סוף דבר

אני מורה כי הרכב יוחזר לידי המבקש, אם יעמוד בתנאים שלהלן:

- א. תומצא פוליסת ביטוח מקיף על הרכב למשך 12 חודשים, כשהמוטב הוא מדינת ישראל. עם תום תקופת הביטוח ובמקרה הצורך, יחדש אותו המבקש באותם התנאים, עד לתום ההליכים.
- ב. יירשם עיקול על הרכב, במשרד הרישוי, לטובת המדינה, עד תום ההליכים.
- ג. אני אוסרת על מכירת הרכב או הוצאתו מרשות המבקש, עד תום ההליכים.
- ד. המבקש יעמיד את הרכב לרשות המשטרה, לפי דרישה כדין.
- ה. תומצא הפקדה במזומן, או ערבות בנקאית אוטונומית, בסך 250,000 ₪.
- ו. תיחתם ערבות עצמית של המבקש על סך 1,200,000 ש"ח.

כל התנאים יעמדו בתקפם עד לתום ההליכים. עם זאת, ככל שלא יוגש כתב אישום בתוך זמן סביר של מספר חודשים, יהא מקום לשקול מחדש את גובה הערובות.

המזכירות תשלח את ההחלטה לב"כ הצדדים.

זכות ערעור כדין.

**** תיק החקירה יוחזר לידי נציג המשיבה במועד הקרוב בו אהיה בבית המשפט בראשל"צ, ביום 23.8.20.**

ניתנה היום, כ"ט אב תש"פ, 19 אוגוסט 2020, בהעדר
הצדדים.